

Veltīts Barbarai, Džoelam un Barbarai

Satura rādītājs

Ievads	7
1. Ievies kārtību savā galvā	13
Kā samierināties ar to, ka tu neesi Unikāla Sniegpārslīņa, atteikties no visa, kas neiederas reālā ilgtermiņa plānā, un novērtēt atklātu sarunu.	
2. Mājas dzīve	22
Kā sameklēt dzīvokli, iegādāties glītas un lētas mēbeles, efektīvi to uzkopt un nepārvērst par dzīvei nepiemērotu ūķi.	
3. Kulinārija	44
Ar ātrajām uzkodām tu tālu netiksi. Sagādā visu vajadzīgo, apgūsti kulinārijas pamatus un varbūt kādu dienu varēsi uzaicināt draugus uz vakariņām.	
4. Izlikšanās – <i>solis</i> pretī panākumiem	65
Pasaule redz tikai tavu ārieni (ja vien tu pati neatklāsi iekšējos defektus), tālab tai jābūt pieklājīgai un glītai.	

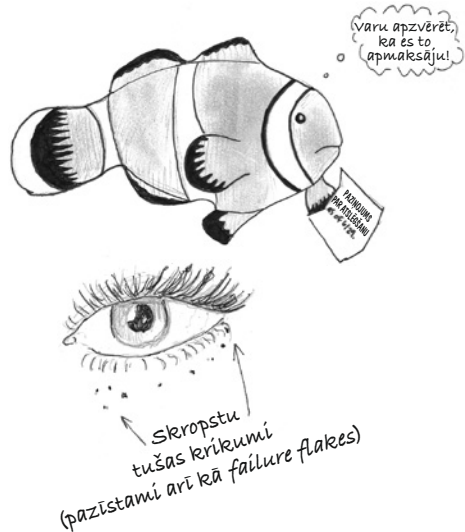
5. Darba meklējumi	90
Sameklē darbu, vienojies par atalgojumu, apģērbies tā, lai gūtu panākumus bez seksa ar kolēģiem, un iemācies tikt galā ar biroju “pielīdzīgiem”.	
6. Nauda	119
Dzīvo lēti, nekaunies no trūkuma un centies piedzīvot dienu, kad varēsi atļauties nopirkt bikses par četrdesmit dolāriem.	
7. Rūpes par savām mantām	138
Tev var būt labas lietas, ja tu pret tām labi izturēsies.	
8. Draugi un kaimiņi	167
Iegūsti jaunus draugus, pieciet kaimiņus, kuri skaļi nodarbojas ar seksu, un atvainojies tā, lai šī atvainošanās tiktu pieņemta.	
9. Mīlestība	187
Partneri un draugi, strīdi pieaugušo stilā un otrās pusītes neciešamie radnieki.	
10. Grūti brīži	218
Centies nezaudēt galvu un ar cieņu pārciest lielas un mazas nepatikšanas, izmantojot savas iekšējās rezerves un “saspraužamās adatas”.	
11. Ģimene	237
Šie cilvēki mainīja tev autiņus, un tu esi viņu parādniece. Atliek vien pierādīt, ka viņiem tas vairs nav jādara.	
12. Pēcvārds	257
Pateicības	259
Rādītājs	261

levads

Ko teiksi? Ka esi briesmīga nejēga, kura nekad nespēs ieviest kārtību savā dzīvē? Ka kārtīgu brokastu vietā ēd mikroviļņu krāsni uzsildītus takito*? Ka starp guļamistabas loga rūtīm ir sakrājies vesels lērums beigtu kukaiņu, kas ir pilnīgi neizprotami, jo *kā gan tie tur ir nokļuvuši?* Ka tava uzvedība itin nemaz neatspoguļo faktu, ka pēc vecuma tu esi pilnīgi, galīgi un neapšaubāmi pieaudzis cilvēks?

Jā. Protams, tu tā domā. Tā domā visi cilvēki. Pasaulē nav pilnīgi neviena pieaugušā, kuru nebūtu piemeklējusi tā skaudrā, nemierpilnā izjūta, ka viņa dzīve ir labila un nekontrolējama (par spīti atkritumu šķirošanai un rūpīgai karstumneizturīgo bikšu gludināšanai). Visu vēl ļaunāku dara aplamais, bet plaši izplatītais viedoklis, ka pārējie lieliski tiek ar visu galā, bet tu izmisīgi svaidies un kamp gaisu kā zivs, kas nekādi nespēj laikus samaksāt par ūdeni.

Mēs ar skaudību raugāmies uz sievietēm, kuru krūštura lencītes nekad nespraucais ārā no apģērba un skropstu tušas krikumi

* Meksikāņu ēdiens – kraukšķīgi kukurūzas miltu pankūku rulliši ar siera vai gaļas pildījumu.

neizraibina ādu zem acīm. Ir grūti nejusties aizvainotai. *Kāpēc tev tas izdodas, bet man ne?* – tu domā, nikni glūnot uz šo perfekto būtņi, kurai droši vien ir arī elegants dzīvoklis, perspektīvs darbs un draugs, kurš nepārvietojas pa pilsētu ar skrituļdēli.

Bet varbūt viņa neprot uzcept pat olas un viņš aizlaiž postā savu auto, nevīžojot samaksāt trīsdesmit dolārus par eļļas nomaiņšanu? Varbūt šī cilvēka bankas kontā ir 12 dolāri un 37 centi? Turklāt ļoti iespējams, ka viņa par tevi domā līdzīgi.

Mēs visi skaudri izjūtam savu nepilnvērtību. Ja nespējam tikt galā kaut ar vienu uzdevumu – uzturēt kārtībā savu mājokli, pārvarēt biklumu darbavietā vai paaugstināt kredītlimitu līdz 750 dolāriem –, tas automātiski ierindojas vienā no pirmajām vietām mūsu topā “Kas jāzina un jāprot, ja gribi būt Pieaudzis Cilvēks”. Mēs aizmirstam par tiem četrpadsmit pienākumiem, ar kuriem tīri labi tiekam galā, un atceramies to vienīgo, kas saistīts ar pastāvīgām neveiksmēm.

Dažas patstāvīgas dzīves iemaņas mēs apgūstam diezgan viegli, bet citas sagādā lielākas vai mazākas grūtības. Kad lūdzu cilvēkiem padomu, viņi mēdz teikt: “Tas, protams, ir elementāri, bet... [seko tas, kas man itin nemaz neliekas elementāri; tikai vēlāk es saprotu, ka tas *patiešām* tā ir, un man ir kauns, ka kādam tas bija jāstāsta divdesmit septiņus gadus vecam cilvēkam].”

Tā, piemēram, man nekādi neizdodas uzturēt mājās tīrību un kārtību. Es lieliski tieku galā ar daudziem pienākumiem, bet to vidū noteikti nav netīrumu ievērošana dažādās nomaļās vietās. Patiesību sakot, es nemanu pat šīs vietas – *man tās vienkārši neeksistē*. Man nav grūti pilnveidot savas pateicības vēstulītes, bet ir ļoti jāpiedomā, lai ievērotu netīrumus, kurus redz citi cilvēki. Tālab es vismaz reizi nedēļā sev par tiem atgādinu.

Tieši šie mazie atklājumi un lēmumi, šī labo ieradumu izkopšana pēdīgi ļaus tev uzvesties kā pieaugušam cilvēkam. Apēd brokastis grauzdiņu ar zemesriekstu sviestu, nevis iztiec ar kafiju un cigaretēm. Tas ne vienmēr ir (vai gandrīz nekad nav) īpaši patīkami, bet šādi uzvedībai ir savas priekšrocības – lepnums par sevi, finansiāla drošība, kā arī gandarījums un izjūta, ka tu kontrolē savu dzīvi (pat tajās reizēs, kad paņemsi jaunu tualetes papīra rullīti, nevis izlīdzēsies ar ātrās ēstuves salvetēm).

Tu nevari kontrolēt ekonomiskos procesus vai to, ka šobrīd tev nav drauga. Vai kaķi, kas ir atstājis oranžu vēmekļu čupiņu uz tavas baltās grīdsegas. (*Ko gan viņš tik košu varēja apēst?*) Tomēr tu vari daudz ko kontrolēt un vari patstāvīgi pieņemt lēmumus.

Šķiet, tas viss ir jāzina un jāprot ikvienam cilvēkam, – tu nepieder pie šī vairākuma, tādā esī pilnīga nevēģa. Tas nav tiesa. Ja neproti piešūt pogu, tas vēl nav pasaules gals. Vienkārši iemācies to darīt, nevis ļaujies depresijai un prāto “Kāpēc es esmu tāda neprašā?”. Aizpildījusi šo balto laukumu, tu ne tikai pratīsi piešūt sasodīto pogu, bet jutīsies visnotaļ pieaugusi un varena. Tālab ķeries pie lietas – īsteno šos padomus (ja vēlies, protams!), pievelc ķekšīti un izbaudi gandarījumu par jaunapgūtajām pieauguša cilvēka iemaņām.

Lūk, kas ir pats galvenais: vienmēr paturi prātā, ka vārds “pieaugt” ir *darbības* vārds. Tā ir aktīva darbība – pieņemt pareizus lēmumus un veikt tos mazos un lielos pienākumus, kas piepilda mūsu dienu. Tu vari praktizēties šajā jomā, un to var darīt soli pa solim. Pat ja pieļausi kļūdu un brokastīs izdzersi pudelīti diētiskās kolas, neviens neielauzīsies pa durvīm un neatņems tev pilngadības apliecību. Vienkārši saņemies un nākamajā ritā dzer pienu.

JAUTĀJUMI... UN ATBILDES

J.: Ko īsti nozīmē vārds “pieaugt”? Vai tam ir kāds sakars ar stiepšanos garumā?

A.: Nav gan. Vārds “pieaugt” ir lietvārdam “pieaugušais” atbilstošs darbības vārds. Patiesību sakot, darbības vārdus var izveidot no daudziem lietvārdiem, piemēram, “kempingot”, “fitnesot”, “skrituļot”, “feisbukot” un tamlīdzīgi. Galvenais ir tas, ka būt pieaugušam nav stāvoklis, bet darbība. Tu esi pieaudzis vīrietis vai sieviete un vari atbilstoši uzvesties, pat ja tā nejuties.

J.: Kas tu tāda esi, lai mācītu, kā kļūt pieaugušam?

A.: Mani sauc Kellija. Esmu rudmate žurnāliste, kas nu jau sasniegusi trešā gadu desmita otro pusi. Pateikšu par sevi vēl kādu svarīgu faktu – es nebūt neesmu perfekts pieaugušais. Es tieku ar to

galā un pastāvīgi uzlaboju savus rezultātus, bet pilnīgi noteikti neesmu nekāds paraugs, dzīvotprasmes Marta Stjuarte*. Interneta un TV firma ne vienreiz vien ir zvanījusi man, lai laipni, bet pēc tam ne tik laipni atgādinātu apmaksāt kārtējo rēķinu. Arī virtuves izlietnē bieži vien slejas netīro trauku tornis – ar tomātu mērci nošķiests piemineklis maniem trūkumiem.

Pirms kāda laika runāju ar vienu no savām labākajām draudzenēm Rūtu, un viņa ieteica man uzrakstīt padomu grāmatu, varbūt tāpēc, lai pārtrauktu pamācošo monologu, ar kuru tobrīd biju aizrāvusies. Es tūlīt pat atcerējos savas trauku grēdas, haotisko iedabu un visu pārējo, kas bieži vien izraisīja pārdzīvojumus par tematu “es neesmu pieaudzis cilvēks”, un nospriedu, ka man nav nekādu tiesību mācīt citiem dzīvot.

Tā kā esmu reportiere, kuras uzdevums ir meklēt gudrus cilvēkus, iztaujāt viņus par dažādiem tematiem un izveidot no atbildēm sakarīgu lasāmvielu, es nospriedu, ka varētu veikt to kā darba projektu.

Tavā priekšā nu ir šī darba rezultāts. Esmu izmantojusi gan personīgo pieredzi, kas iegūta sešos patstāvīgas dzīves gados, gan citu cilvēku padomus. Bieži vien esmu minējusi viņu vārdus un iekļāvusi padomus citātu veidā, bet citi negribēja, lai viņu vārds parādītos grāmatas lappusēs. Dažkārt es uzzināju ko vērtīgu arī no bārā sastaptiem svešiniekiem un iekļāvu viņu sacīto grāmatā, lai gan nezinu pat šo cilvēku vārdus. Nejauši bāros sastapti prātvēderi nereti ir mūsdienu Delfu orākuli** – pirms viņi piedzeras vai negaidīti metas ārā pa durvīm, kad ir pienākusi viņu kārtā dziedāt karaoki.

J.: Vai tiešām man jāseko visiem šiem padomiem? Tūlīt un tagad? Klusais ārprāts! To ir tik daudz.

A.: Nē. Tev nav jāseko nevienam no šiem padomiem. Tam visam nav nekāda sakara ar morālu vērtējumu – tu neesi ne labāks, ne sliktāks cilvēks, ja tev mājās ir, teiksim, zupas kauss. Ja nevēlies

* Populāra amerikāņu masu mediju zvaigzne, sarunu šova *Martha* un citu TV raidījumu vadītāja. Izdod mājsaimniecībai veltītu žurnālu, sarakstījusi arī daudzas pavārgrāmatas.

** Nozīmīga sengrieķu reliģiskā centra pareģe, kuras vārdi tika izskaidroti kā dieva Apollona atbildes uz cilvēku jautājumiem.

ievērot nevienu no šiem padomiem un uzskati, ka tas nekādi neuzlabos tavu dzīvi, vari to nedarīt – galu galā tie nav ne tuvu tik nozīmīgi kā aicinājums nepiedalīties genocīdā.

Nedomā arī, ka tas viss var notikt vai tam ir jānotiek pāris dienu laikā. Daudz ko tu jau noteikti zini, bet daudz ko nekad nedarīsi. Šīs grāmatas mērķis nav izraisīt vainas apziņu, ja tu kaut ko nevari vai neesi izdarījusi. Izjūti gandarījumu par to, ko tev izdodas paveikt, centies pēc iespējas labot kļūmes un samierinies ar to, ka kaut kas nepadodas tik viegli un varbūt nekad nepadosies. Galvenais ir saprast, ka mēs spējam kontrolēt sevi un savu dzīvi, lai gan daudz kas šķiet (un patiešām ir) sarežģīti un grūti. Cilvēks ir pieaudzis tad, ja attiecīgi uzvedas, un to spēj ikviens no mums – arī tu.

MAZA PIEBILDE VĪRIEŠU KĀRTAS

LASĪTĀJIEM

Sveiki! Ļoti priecājos, ka esat šeit, jo esmu dedzīga jūsu dzimuma fane. Lielākoties šī grāmata ir paredzēta mums visiem, tomēr esiet modri! Daži specifiski padomi vairāk ir paredzēti meiteņēm. Ja kādā vietā jūs nodomājat: "Diez vai man vajadzētu lietot sieviešu vitamīnus", jums, visticamāk, ir taisnība. Ļoti negribētos, lai jūs justos atstumti. Daudz

kas šeit ir rakstīts jums un par jums – varbūt pat astoņdesmit pieci procenti teksta. Ja esat nonākuši pie kāda jums nepiemērota soļa, izlaidiet to un lasiet tālāk; varat pat uzšņāpt tajā vietā kādu vīrišķu zīmējumu – sacīkšu automašīnu vai Cūkkārpas skolas burvi. Vai arī, gluži otrādi, izlasiet to, lai gūtu slepenu ieskatu sieviešu pasaulē. (Uzmanību, spoilers: *urinceļu infekcijas!*)

JAUTĀJUMI PĀRDOMĀM UN SARUNĀM

1. Kurš manis izdomāts nosaukums labāk derētu skropstu tušas krikumiem – “Sātana Pipari” vai “Lūzeru Pārslas”?
2. Vai ir kas tāds, ko citi cilvēki ievēro, bet tu nekad – pat tad, kad tev to pasaka? (Un tad tu izliecies, ka sen jau to zini, lai gan tā arī neesi tikusi skaidrībā.)
3. Kāda ir lielākā kļūda, kuru esi pieļāvusi patstāvīgas dzīves laikā? Esi godīga. Vai tā ir saistīta ar kokosriekstu rumu? Tā ir, vai ne? Ak, šis kokosriekstu rums!